

# Friskfaktorer och en fingervisning om forskning som saknas

Slutredovisningen av uppdraget "Faktorer som skapar friska och välmående arbetsplatser" är överlämnad till regeringen och under våren kommer vi att sprida kunskap från de kunskapssammanställningar som ligger till grund för uppdraget.

I juni 2018 gav regeringen i uppdrag åt Myndigheten för arbetsmiljökunskap att sammanställa kunskap om faktorer som skapar friska och välmående arbetsplatser. Traditionellt har arbetsmiljöarbetet haft fokus på risker och problem. Arbetsmiljöarbetet ska utöver att skydda arbetstagare från skador och sjukdomar, också vara hälsofrämjande, därför har vår utgångspunkt i rapporten varit att identifiera det som är bra och fungerar.

## Kunskapssammanställningar inom fyra områden

Tillsammans med ledande arbetsmiljöforskare valde vi att sammanställa kunskap om friskfaktorer inom fyra specifika områden; psykosocial arbetsmiljö, ledarskap, organisering av arbete samt fysisk arbetsmiljö; 516 studier har utgjort underlag till de fyra kunskapssammanställningarna.

*- Kunskapssammanställningarna tillhandahåller en samlad bild över befintlig svensk och internationell kunskap om friskfaktorer inom valda områden. Kunskap om arbetsmiljö har länge upplevts som fragmenterad och i många fall svårtillgänglig. Tillsammans ger vårt arbete en bättre helhetsbild inom valda områden och ger även en viktig fingervisning om vilken forskning som saknas, säger Nader Ahmadi generaldirektör på Myndigheten för arbetsmiljökunskap.*

## Några exempel från kunskapssammanställningarna:

- Forskningsresultat finns framför allt om insatser som syftar till att minska stress eller förbättra förmågan att hantera stress. Digitala insatser för att påverka psykisk hälsa har visat sig fungera. Interventioner som angriper flera olika nivåer samtidigt till exempel individ-, grupp- och organisationsnivå har större effekter.  
*(KS - Psykosocialarbetsmiljö – hälsa och välbefinnande)*
- Ett transformativt ledarskap är gynnsamt för medarbetares hälsa, det vill säga ett ledarskap som lägger fokus på vision och inspiration och att hänsyn visas till medarbetarnas behov.  
*(KS - Ledarskap för hälsa och välbefinnande)*
- Medarbetarnas deltagande i arbetsplatsens utformning (designprocessen) skapar engagemang och bättre förståelse för medarbetarnas behov, både design av arbetsredskap och arbetsplatser.  
*(KS - Fysisk arbetsmiljö för hälsa, välmående och prestation)*
- Flexibiliseringen i arbetslivet visar sig vara problematisk. Men, olika typer av flexibilitet kan vara hälsofrämjande om de utgår från den anställdes perspektiv och uppfattningar, exempelvis inflytande över den egna arbetstiden. Hälsa och välmående för anställda i offentlig verksamhet beskrivs vara problematisk, men kan potentiellt förbättras om arbete kan utföras enligt professionens logik, eller åtminstone inte i konflikt med densamma. Noterbart är att detta är en kvinnodominerad sektor.  
*(KS - Organisering av arbete och dess betydelse för hälsa och välbefinnande)*

## Vårt fortsatta arbete

I kunskapssammanställningarna finns en rad förslag inom respektive ämnesområde om hur arbetsgivare kan agera för att stärka arbetsmiljöarbetet. Under våren, med start den 16 mars, kommer vi att påbörja arbetet med att sprida de resultat som kommit fram i kunskapssammanställningarna. Vi kommer bland annat att arrangera webinarium för respektive kunskapssammanställning och först ut, den 16 mars, är *Ledarskap för hälsa och välbefinnande*. Vid evenemangen deltar någon eller några av de forskare som tagit fram kunskapssammanställningarna.

*- Myndigheten för arbetsmiljökunskap vill påverka utvecklingen på svenska arbetsplatser mot mer hälsofrämjande miljöer. Vi ser framtida arbetsplatser som miljöer där medarbetare och chefer är friska och känner större välbefinnande efter arbetsdagens slut. Detta kräver att en ny kultur och ett nytt tänkesätt växer fram, som utöver risker och utmaningar ser möjligheter, friskfaktorer och det som är hälsofrämjande i arbetsmiljön, säger Nader Ahmadi, generaldirektör.*

För att säkerställa att budskap och form anpassas efter målgruppernas behov kommer vi under 2020 att arbeta vidare med målgruppsdialoger och målgruppsanpassning av det samlade kunskapsunderlaget.

## Kunskapsbaserat arbetssätt

Att belysa arbetsmiljöns tillstånd och utveckling i olika branscher är avgörande för att kunna bedriva ett kunskapsbaserat arbete mot ett hållbart arbetsliv. Av kunskapssammanställningarna framgår det att befintlig forskning inte täcker den mångfald av sektorer och branscher som finns på arbetsmarknaden. Offentlig sektor, och särskilt vård och omsorgsyriken, framstår som mer studerade sektorer än andra branscher.

## Lärdomar och slutsatser

Rapporten visar på luckor inom framförallt tre olika områden. Det saknas underlag om friskfaktorer i arbetsmiljön, kunskapen är ojämnt fördelade över branscher och det finns begränsad aktuell forskning som utgår från ett uttalat genus- och likabehandlingsperspektiv.

Det är angeläget med fortsatt forskning eftersom som en viktig och gemensam slutsats från samtliga kunskapssammanställningar är att det finns luckor i kunskapen. I fortsatt finansiering av forskning bör framförallt medel beviljas för att täcka kunskapsluckor.

## Kontaktpersoner:

### Övergripande frågor gällande regeringsuppdragen och myndighetens arbete

Nader Ahmadi, generaldirektör 026-14 84 01, [nader.ahmadi@mynak.se](mailto:nader.ahmadi@mynak.se)

### Innehåll i kunskapssammanställningar, processledning och metod

Annette Nylund, senior analytiker 026-14 84 17, 073-078 49 11, [annette.nylund@mynak.se](mailto:annette.nylund@mynak.se)

Anna Mannikoff, stf generaldirektör 026-14 84 16, 073-065 83 34, [anna.mannikoff@mynak.se](mailto:anna.mannikoff@mynak.se)

## Övrigt:

Camilla Wengelin, kommunikatör 073-060 75 44, [camilla.wengelin@mynak.se](mailto:camilla.wengelin@mynak.se)

## Rapporten:

<https://www.mynak.se/publikationer/friska-och-valmaende-arbetsplatser/>

## Pressbilder Nader Ahmadi, Annette Nylund och Anna Mannikoff

<https://www.mynak.se/kontakta-oss/press/>

## Kunskapssammanställningar:

<https://www.mynak.se/publikationer>

## Webbinarium under våren:

<https://www.mynak.se/kalender>